

1. Makrosocijalni faktori kriminaliteta

1.11 Ekonomija, ekonomski sistem i razvoj

U savremenom društvu ekonomija je postala ne samo osnovna delatnost kojom se obezbeđuje ljudska egzistencija u jedino mogućem robnom obliku, kao realizacija potreba, već i dominantni činilac koji teži da obuhvati čitavo društvo i da postane sistem društva.

Uticaj ekonomskog sistema kao makro faktora uzročnosti kriminaliteta može da se posmatra sa stanovišta različitih društveno ekonomskih formacija. Većina zemalja u svetu sa kapitalističkim društvenim uređenjem danas se nalazi u ekonomskom pogledu u fazi liberalnog kapitalizma, koji se odlikuje dominacijom privatne svojine nad sredstvima za proizvodnju, robnonovčanom proizvodnjom, odvajanjem rada od kapitala, tržišnom privredom. U različitim fazama razvoja ovog ekonomskog sistema zapažen je porast ukupne ekonomske moći i kupovne moći stanovništva, ali takodje i periodi krize koji dovode do porasta nezaposlenosti i socijalne bede.

Postojeći ekonomski sistem ili tačnije rečeno tip organizacije ekonomske aktivnosti (Gasen), u savremenim kapitalističkim državama odlikuje se slobodom preduzetništva i tržišta, uz izvesnu intervenciju i kontrolu države, koja uređuje ove odnose ili odobrava kredite i subvencije.

Povezanost ekonomskog sistema i kriminaliteta uočena je još na početku razvoja kriminologije kao nauke, ali je način proučavanja ove povezanosti bio različit. Prva proučavanja su se odnosila na utvrđivanje povezanosti izmedju ekonomskih prilika (siromaštva, bogastva) i kriminaliteta.

Siromaštvo se danas posmatra u mnogo širem smislu nego ranije jer se prilikom definisanja siromaštva uključuje i postojanje, odnosno nepostojanje mogućnosti i šansi za ostvarivanje prava na život u dostojanstvu, kao što su pristup resursima i mehanizmima ostvarivanja i zaštite ljudskih prava i učešće u odlučivanju.

U kriminološkoj literaturi siromaštvo je dugo godina smatrano dominantnim i osnovnim kriminogenim faktorom. Mnogi pisci su isticali da je kriminalitet proizvod loših materijalnih uslova života, bede i nemaštine tkz. „donjih društvenih slojeva,“, i ovo tvrdjenje dokazivali su empirijskim istraživanjima.

Na dejstvo siromaštva kao kriminogenog faktora ukazivao je Engels, imajući u vidu društveni položaj engleskih radnika u industrijskoj eri kapitalizma. Engels je u knjizi „Položaj radničke klase u Engleskoj,“, istakao da su teški i nehumani uslovi života stavili radnikeu izuzetno težak položaj, tako da su u mnogim gradskim četvrtimavelikih industrijskih gradova stvorena „ gnezda zločina,“. Dalje proučavanje se kretalo u pravcu ukazivanja na neposredno dejstvo faktora siromaštva kao uzroka kriminalnog ponašanja (naročito kod imovinskih krivičnih dela) i na posredno dejstvo ovog faktora, kao uslova koji omogućava dejstvo drugih faktora.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com